

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihajata vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko 100 D. Cena Marijina Lista na celo leto je: doma 10 D., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M. List vsaki mesec. Naročniki M. Lista i Amerikanci dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali upravništvo Novin v Črensovece, Prekm.

Vredništvo i upravništvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje.

Vrednik: Klekl Jožef, vp. plebanos v Črensovcih.

Oglasi, (inzerati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar, za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din, više od vsake reči pol dinara. Med tekstom je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 14, 12 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača upravništvo „NOVIN“.

Ali je to zakonito?

Zadnji čas so posebno profesori občutili trdo roko prosvetnoga ministra. Prle je zadevala ta nesmilena roka navadno samo učitele i jih je prestavljala iz kraja v kraj kak kakše male igračke, štere se nemrejo protipostavljati. Zdaj pa so učitelji Pribičevići premalo i je segno malo dale. Tudi profesori, šteri so vupali izpovedati, da politike njegove stranke ne odobravajo, morajo občutiti njegov srd, šteri hrepeni po maščujanji, po kaštiganji.

Prvi je morao iti g. Ribarič iz Maribora. Njegov greh je bio — kak smo že poročali, — da je kandiderao na listi bratskoga sporazuma. Za njim pa je prišeo na vrsto g. Mlakar, profesor v Ptuj. Grešio je s tem, da je bio pristaš SLS, štera se bojuje proti Pribičević—Žerjavovim demokratom.

Predkratkim pa so bili premeščeni nadnok trije profesori: gg. Bračun v Maribori, Jarc i Remec v Ljubljani. Kak prva dva tudi tej morajo iti v Srbijo. Zakaj? — G. Bračun je bio pri volitvaj kandidat stranke bratskoga sporazuma, Jarc i Remec pa sta pristaša SLS.

Tak daleč smo teda prišli. Što ne trobi s Pribičevićom i Žerjavom v eden rogeo, tisti mora iti, če tudi je kak uradnik — profesor — na svojem mestu. V tom je teda sloboda mišljenja, štero ravno oni tak povdarjajo. Sloboda mišljenja vala samo za demokrate, što pa misli inači i vupa to miseo tudi glasno povedati, mora iti.

Gde je enakopravnost?

Vzroki bolgarskih nemirov?

V zadnjih tednaj so se na bolgarskom odigravali dogodki, ki se nikak nemorejo imenovati vsakdnejnji i navadni tudi v takšem nemirnem časi ne kak je zdašnji od svetovne vojne naprej. Svet je toti navajen na atentate, na nasilja, na državne prevrate, ki nastajajo s padanjem starih vlad i nastopanjem drugih, na spremenbe politične uprave, kraljestev v republike, centralizmov v antonimije, kaj takšega pa mogoče Evropa, ne pričakovala, posebno ne, ar ne je zadosta pazljivo zasledovala razvoja dogodkov v povojnoj Bolgariji. Dogodki, ki so se v vekšem obsegi začnoli v Sofiji okli vuzemskih svetkov, se dajo primerjati z nastopom komunistov na Vogrskom i strahovladov bolševikov v Rusiji. Po grozovitosti ne zaostajajo za njimi, razlika je samo v tom, do so se vršili — i se vršijo — bolgarski nemiri v menšem obsegi kak so se vršili komunistični i bolševiški. Na deset jezere ljudi je zaprtih, na jezere vmorjenih, zvun toga pa se vršijo den za dnevom novi i novi atentati na državne oblastnike, ministre, poslanca i vojaške častnike.

Vse države se zavedajo, da vzrok vseh teh nemirov ne edino atentat na kralja Borisa, vmor poslanca Georgija i atentat na cerkev sv. Nedelje med mrtvaškimi molitvami za pokojnim Georgijem, šteri je zahtevalo do 200 življenj i več sto ranjencov, nego moramo iskati vzrok negdi globe. Tej zadnji trije dogodki so dali samo novod, da je izbruhnolo na den, ka se je že skozi več let kuhalo v srca nezadovolnežov, ki se neso mogli vživeti v razmere, kakše so za-

vladale že leta 1923. To je očivesno vsakšemi, kak Bolgarom tak tudi državnikom drugih evropskih držav.

Začetek teh nemirov moramo iskati v leti 1923. Junija tistoga leta je bio vmorjen Stambolijski, ministerski predsednik vlade. Njegovo smrt so povzročile varaške stranke, štere neso mogle gledati vlade zastopnikov poledelcov. Vlado je prevzeo zdašnji ministerski predsednik Cankov. Taki v začetki se je pokazalo, da njemi je prva stvar maščovanje nad svojim nasprotniki. Začelo se je nasilje i to je povzročilo septembra 1. 1923 komunistični upor. Te upor je zadušio Cankov v krvi. V ednom samom tedni je bilo vmorjenih 18 jezer ljudi. S tem pa stvar ne bila rešena. Dogaia se navadno, da sila rodi protisilo. I to se je ves čas videlo. Vlada je javno nastopala proti svojim nasprotnikom tej pa so delali proti njoj tajno z atentati na visoke državne oblastnike, Cankove privrženca. Politični vmori so bili na dnevnom redi. Samo meseca januara je bilo 150 političnih vmorov — tak poroča angleški list. Tak so se razvijali dogodki do letošnjih vuzemskih svetkov. Zda pa je bila mera že prepuna. Ljudje neso mogli več gledati, kak so preminevali den za dnevnom pristaši protivladnih strank, kak je bilo vrženih na cesto 3778 učitelov i kak so se dogajale tudi druge krivice i posegnoli so po sredstvi, štero se normalnih (vrejenih) razmerah niti rabiti ne bi smelo. Atentat v cerkvi je meo namen vničiti celo vladu, ki je bila v njoj zbrana i pa višje of cere.

V prvaj vrsti je teda Cankov sam kriv vsemi, ka se je dogodilo. I tak se tudi glasi sodba Evrope. Angleška polkovnika, ki sta prišla iz Sofije, sta v Belgradi — med potjo proti domi sta se tam vstavila — izjavila: „Našo trdno osvedočenje pa je, i izjavlava to po skrbnom prevdarki, da je to hūdodelno djanje od pretekloga tedna (atentat v cerkvi, op) direktni rezultat (naravnostna posledica) vladnih metod (načina) i hūdodelnoga postpanja proti opoziciji, menoga ubijanja, prepovedi tiska i stavljenja izvun zakona vseh, šteri so v opoziciji proti vladu.“ Podobno srdijo o dogodkaj na na Bolgarskom tudi politiki drugih držav.

Na nekaj pa vsi tej pozabljajo, dozdeva se najpre tak, ar niti z ednov rečev ne omenjajo. Vendar pa je tak važno dejstvo, da se ne bi smelo zamučati. — Pravi vzrok teh — i vseh drugih — krvavih dogodkov je dene nji brezverski duh, šteri je posebno po vojski prevzelo vse naše zasebno i politično življenje. Te brezverski duh je rodio na Vogrskom komuniste, na Ruskom bolševike, te duh je rodio španskoga diktatora Primo-ja de Rivera, bolgarskoga Cankova i vnogo drugih nasilnikov i pobijalcev i bo rodio še vnogo takših i podobnih. Toga dejstva ne vpoštevajo, ar na ves glas kričijo v svet, da vera, nravnost, nema s politikom nikaj opraviti, da verske postave ne smejo i nemrejo določati poti, po šteroj naj bi hodila posvetna oblast. Politika je slobodna zato lahko hodi svojo pot brez pogleda na vero. To je mišljenje svetovnih državnikov, ki šesto leto sklepajo mir v svetovnih konferencaj. Sklenoli pa ga še zdaj neso. Zakaj? Ar z dajo na pesek. Ne vpoštevajo zapovedi: „Spoštuj svojega bližnjega!“, nego gledajo samo na svoj dobiček, na hasek držav, štere zastopajo. Pogodbe, ki se sklepajo na toj podlagi, na materialističnoj sebičnosti, pa so jako nestalne i se friško zrušijo v prah. Ves denešnji razvoj — vsi neredi — kaže, kam se da priti brez moralnih zakonov, a svet toga nešče sprevideti, zato išče vzroke različnih nemirov, hūdodelstev, v dejstvaj, ki so že posledica drugih vzrokov — navadno brezverstva. V zadnjem časi se začnejo vnogi toga zavedati i povdarjajo velko važnost vere v političnom življenji narodov.

NEDELA.

V. po Vuzmi. Evang. sv. Jan. 16, 23—30. „Prosrite i zadobite, do bo vaše veselje popolno.“ (Jan. 16. 24)

V dnešnjem sv. evangeliji nas Kristuš opomina na edno glavno, naravno dužnost vsakoga človeka, na dužnost molitve. — To dužnost stvorenja do Stvarnika je Bog globoko vcepo, vklesao v človeško naturo. Ar molitev je vezalo med Stvarnikom i stvorenjom, molitev je življenje, tak, da sv. Ivan Zlatovusti pravi: „Štoščeč ne moli, je mrtev.“

Ka je molitev, če ne hrepenje, nazaj k Bogi, k Stvarniki, če ne pogovor stvorenja s Stvarnikom! Vsa natura se podigava k svojim Stvarniki: Zemla i nebo slavita neskončnoga Boga. Ptice po drevji ponevajo božo dko, šumeči potoci brbočejo v božo čast. Veličanstvo bože razodevajo v sive oblake segajoče planine, kak zelene, cveteče ravnine, cvetlica na polji, zvezda na nebi. Vsa natura se podigava k Bogi z popevanjom kerubov i serafov: „Svet, svet, svet, si vseh šeregov Bog nebeški; neba i zemla je puna tvoje dke!“ — Ali naj bo človek, dika vsega stvarjenja, nemi mrtev! Ali se samo človeško srce naj ne povzdiga k Bogi, ono naj bo brez hrepenjenja po stvarniki? Ali naj bodo človeška vusta brez hvale i dke Bogi! Vsa natura ga sila: „Sursum corda, navzgor srca!“ Človek, korona stvarjenja, ki edini med vsemi stvarmi Boga spoznava, ne more biti brez hrepenjenja po Bogi. Če je vsa natura tak tesno zvezana s Stvarnikom, ali bi naj bio človek ločen! Ne! Zato je tudi v človeškom srci tak močna, silna žela po Bogi. To istino tak lepo pove sv. Avgustin: „Nemirno je naše srce, dokeč ne počiva v Tebi, o Gospod!“ Gde se pa bar nekelko uteši ta vroča žela naše duše, če ne v pogovori z Bogom; to je v molitvi! Zato je dužnost molitve tak naravno dužnost, tak globoko vsajena v človeško dušo, da nega naroda na sveti, ki nebi meo zavesti, spoznanja, da je odvisen od nekšega višjega, močnejšega bitja — od Boga — da ga po vesti mora častiti, hvaliti, moliti. Zato pravi kralj David: „Pridite, poklekimo pred Boga, razjokajmo se pred Gospodom, ki nas je stvoril, ar on je nas Gospod, mi pa smo lüstvo njegovo i ovce njegove paše“ (Ps. 94. 6. 7). I sv. Treza pravi: „Rada bi šla na visoke goro i bi kričala, da bi čuli vsi ljudje; ljudje, molite, molite, molite!“

Kristuš je znao, ka je molitev za človeštvo, zato je to naravno dužnost spopuno. Navčo je človeštvo moliti i tak je ta dužnost prišla v ostro zapoved: Gospoda Boga moli i njemi samomi služi! To je najpre sam spunjavo, da bi nam dao peldo, vzgled. Prosite i bote prejel, iščite i bote našli, klonkajte i se vam bo odprlo. (Luk. 11. 9.) pravi Kristuš sam. Molitev je neločivo združena s človeškim življenjom, budi v žalosti ali v veselji, v sreči ali nesreči. „Či je što žalosten med vami naj moli.“ (Jak. 5. 13) pravi sv. Jakob; če si veseli. „Prosrite i zadobite, da bo vaše veselje popolno“ pravi Kristuš. Vsa skrivnost človeškoga življenja je v molitvi pravi sv. Avgustin: „Oni zna prav živeti ki zna prav moliti.“

Glasl.

Slovenska Krajina.

Naročnike oprosimo, naj deo naročnine plačajo še te mesec. Delavci terjajo plačo, dužni smo že 50 jezero dinarov. — Vredništvo.

Črensovci. Na cerkvene potrebčine sta poslala po Horvat Antoni iz Chicage, Žalik Janoš i njegova žena iz Črensovec 10 dolarov. Bog njim plati stokrat te veliki dar.

Žižki. Za povečanje šole v Žižki so darovali: Anton Horvat iz Žižkov 200 Din, Janoš Kramar iz Žižkov 2 dolara, Jožef Kramar iz Žižkov 2 dolara.

Dol. Lendava. Dne 9. maja se je ponesrečila gospa Jožefa Neubauer. Ponesrečena je na špiritus kihala, gda je dolevala špiritus se je te vžgao, joj prišlo na obleko i tak je bila v ednom hipi v ognji. Zadobile je velke opekline i je v velikih mukah na večer vmrla.

Izvanredan lek protiv svih vrsta reumatizma. Posle ovoga groznoga rata naš narod mnogo pati od reumatizma, a mnogi ne znaju, da se sada ta bolest lako i brzo daje izlečiti lekom Radio-Balsamica Dr. Ivana Rahlejeva. Još u Rusiji posveti se Dr. Rahlejev izučavanju toga leka te je njegov dugogodišnji rad urodio zaslužnim plodom. Pre dve godine ispitujući svoj lek u Slovenačkoj postiga je Dr. Rahlejev izvanredne rezultate, tako da je danas njegov lek priznat kao najbolje sredstvo protiv svih vrsta reumatizma. O njegovoj lekovitosti najbolje svedoče potvrde profesora i lekara kao i zahvalna pisma izlečenih bolesnika. Radio-Balsamica veoma brzo deluje i ne ostavlja nikakvih tragova na koži a i srcu je apsolutno neškodljiv. Sa dve do tri kante Radio-Balsamica izlečise i najstariji reumatizam. Lek se izradjuje i dobiva u laboratoriji Radio-Balsamica Dr. Rahlejeva u Beogradu, Kosovska ul. 43.

V imeni vsega ljudstva. Spomenico proti ukinitvi petoga i šestoga razreda na sobočkoj gimn. so podpisali duhovni pasterji sledećih far: Sobota (katoliški pa evang.), Bodonci, G. Lendava, Kančovci, Križevci, Petrovci (kat. i evang.), Martjanci, Markovci, Hodoš, V. Dolenci. Obćine so podpisale: Sobota, Lipovci, Bratonci, Žižki, Črensovci, G. Bistrica, Sr. Bistrica, D. Bistrica, Trnje, Renkovci, Strehovci, Pužavci, Filovci, Bogojna, Ivanci, Lukačovci, Noršinci, Trópovci, Satahovci, M. Črnci, Tišina, M. Petrovci, Petanci, Sodišinci, Krajna, Gederovci, Gorica, Pankovci, Vančaves, Borejci, Veščica, Kupšinci, Černelavci, Bakovci, Ižakovci, Dókležovje, Odranci, Melinci, Lipa, Brezovica, V. Polana, M. Polana, Nedelica, Turnišče Tešanovci, Moravci, Zenkovci, (dale prihodnjic).

Čankova. Toj fari je boža previdnost podelila posebno milost. Najstarejši ljudje se ne spominjajo, ka bi gda čuli od svojih dedekov pripovijavati od kakše nove meše v toj cerkvi. Letos pa je bila dne 26. aprila. Ešće vreme se je veselilo tomi lepomi dnevi. Oblaki, šteri so v soboto tak obilno pošiljali svoje kaplice, so se v nedelo zaran skrili. Smejeće sunce je zvalo ljudi vkrp iz vseh blišnjih pa delešnjih far. Vnožine ljudi je čakalo pred srećnov hižov novomešnika. Te pride z drugimi duhovniki. Pred dverami ga domači g. kaplan nagovori z jako lepimi rećmi. Ga obleće v roket, potem njemi da štolo, nazadnje pa križec. Vsem so se orosile oči, gda je tak oblećeni novomešnik poklekno pred svojom materjom, štera so njemi dali blagoslov. Nato je lepa procesija šla proti cerkvi pod čudovito skrbno napravljenim slavolokl. Za povzdigo vse slovesnosti, posebno pa v cerkvi, ide najvećša zahvala domaćima gospodomu pa Marijinoj družbi. — r. —

Murska Sobota. Dne 16. maja bo naše dijaštvo melo majniški izlet v lepo zeleno Štajersko. Edni idejo na Kapelo, drugi v Jeruzalem, tretji v Ptuj i Čakovec, Malo se bodo pelali z vlakom najveć pa peški šli. Našoj ljuboj mladini iz srca privoščimo to razvedrilo. So takši, ki se bodo prvokrat v svojem življenji pelali z vlakom i pa ravno po tistoj železnici, štera veže Prekmurje z lepov Štajerskov.

Murska Sobota. Naš prezvišeni pušpek so z velkov lubeznivostjov obiskali g. poslanca Klekla, ki so šće v bolnici.

Ednakopravnost. V našoj državi je državni jezik srbo-hrvaški-slovenski. Gódi se pa, da dobimo dopise iz Belgrada v srbsćini i celo v cirilici, da dostakrat što ne ve prešteti. Pa to je iz Beograda. Bole čudno je to, ka ministerke naredbe, štere ido prek okr. glavarstev (slovenskih!) dobijo naši razni uradi v srbsćini! V Belgradi pravijo, če pride kaj slovenskega: ne razumim! — nam pa mora biti vse prav.

Za narodno jedinstvo. G. prosvetni minister je jako goreći za svoje narodno jedinstvo, zato davle tūdi tomi primerne odredbe. Izdao je naprimer naredbo, oziroma strašilo, da vsakšega učitelja, šteri bo vćio, ka smo Srbi, Hrvati i Slovenci trije narodi, ođpusti iz službe. — Dva važnejšivi naredbi zanimata nas bole. Ministerstvo prosvete izdavle list: „Osnovna nastava“, šteroga mora naročiti i plaćati vsakša škola. Ne bomo pravili, da je list potreben ali nepotreben, to bodo vidili tisti, šteri bodo to šteli, mi mislimo, da je ne najbolše nalagati obćinam vekših terhov kak že itak majo. List nam reć plaća obćina i cena je 150 Din, štera šuma se mora vzeti v školski proraćun. — G. ministri Pribičevići se tūdi ne dopadejo naše školske štempilke (bofi), on pravi, da to zbija plemensko mržnjo, separatizem i defetizem, zato tūdi štempilke morajo služiti narodnomi jedinstvi. Na štempilkaj ne sme biti: Prekmurje, Slovenija itd, kak to stoji gor, zašć škole morejō naročiti nove štempilke. Kakpa, ka so štempilke nedužne, minister šće nekaj novoga, te novosti pa čutiō najbolje obćinske blagajne.

Murska Sobota. Dne 9. t. m. se je v našoj gimnaziji vršio treznostni den. To pomeni, ka se je dijakom predavalo, kak škodljivo je pijanćivanje i kak lepo je trezno življenje. Vse hvale je vredno to prosvetno delo. Tak dijaki sami spoznajo, ka či šćejo kaj valati, morejo biti zmerni i trezni celo življenje. Poleg toga pa do znali kesnej svojem ljudstvi gućati od toga, je odvraćati od te strašne nesreće, to je, od nezmernoga popivanja i zapravljanja. To dvoje je namreć za nas Prekmurce strašna gospodarska nesreća. Zato pa tisti, ki do nas pred tov nesrećov čuvali, bodo naši velki dobrotniki. Tūdi to je važen vzrok, da naša gimnazija more ostati kak je, da se razvije i nam da potrebne voditele.

Drugomi so jamo kopali pa so sami v njo spadnoli. To se je zgodilo v Nedelici. Država je poslala v Prekmurje 3 plemenske bike. Ednoga je prek vzeo deleć naokoli znani dober živinorejec i čebelar Bakan Štefan v Nedelici. Človek bi si mislo, ka to napravi velko veselje celomi kraji. Pa ne. Edni so samo iz gole nevoščljivosti hodili na vse kraje, v Soboto pa v

Lendavo, i tam tožili Bakana. Pravih vzrokov so ne meli proti, zato so pa takše naprej dali, za štere so mogli plaćati čiste kaštige 12 jezero 400 koron pa ešće druge stroške. To je preveć žalostno. Tožimo se, ka nam država ne pomaga, pri tom si pa sami gospodarstvo doli spravlamo.

Sv. Jurij. Dnes tjedan t. j. 10. maja smo blagoslovili i položili temeljni kamen nove cerkvi. Ž dovoljenjom prevzv. škofa so to delo opravili domaći g. župnik Jožef Čarić z asistencov duhovnikov vseh sosednih far. Vsojem lepom govori, šteroga so imeli ob tej priliki v slovenskom i nemškom jeziki, so razložili pomen polaganja prvoga kamna i vsodbujali farnike na vstrajnost, da se bo iz toga kamna podignola mogoćna hiša božja, ki bo ponos Jurjanskoj fari.

Z Amerike so za zidanje siromaškō farno cerkve pri Svet Jurju v Prekmurji nabrali i župnijskomi uradi poslali Boćkai Jožef iz New Britain. Darivali so sledeći: Boćkai Jožef Nuskova, Šostarić Peter Sotina, Krenos Julius Serdica 10-10, Nemeć Andrej Sv. Jurij, Juk Henrik Serdica, Gaber Franc Serdica, Trćko Miha Mari Rogašovci, Mekis Štefan Nuskova, Baumgartner Jakob Bruk Oberpfalz 5-5, Fischl N. Innersdorf 3 Bard'sch N Deutschland 2-75, Kohler Ana Württemberg, Rogan Jožef Sotina, Mauthner N. Krottendorf, Poklić Franc Neumark, Rogan Jožef Sotina 2-2, Čuk Janez Gor. Senik, Koller Aloiz Kalch, Koller Jožef Neuhaus, Kappel Friederik Serdica, Harošek Luis Gor. Senik, Strauch Alois Liba, Celec Anton, Koller Janez Neuhaus, Németh Ivan Dol. Senik, Szampl Janez Kaleb, Küplen Nikolaj Marokřet, Hercei Janez Marokřet, Bādli Janez Nied. ōster., Schreiner Jozefa Sotina, Keny Janez Gor. Senik, Németh Ivan Dol. Senik, N. N., Deutsch Ana, Suppa Karol Weixbaum, Miller F. Neuhaus, Jauk Klara Serdica 1-1 dol. Ziegler Leopold Rakš, Prath Janez Minihof, Mautner Ludovik Kröttendorf, Bōdai Jurij Kisunjom, Gōmboc Karol Neustift, Knapp Ana Dōbūr. Schreiner Franc Jamm, Petannovitch Luise Neumar, Weber Lipot Feldbach, Jud Robert, A. Matlaš, Novak Imre Dol. Senik, Braunstein Alois Jamm, Hainc Jožef Gor. Senik, Sehrny Jožef Szakonyfalva, Gomboć Florian Neustift, Prassl Janez Neustift, Niedera Rudolf Liba, Kisilak Jurij Gor. Slaveć 50-50, Braun Ana Kerhafo 25 cent. Vküper 130 dol.

Uradna naznanila.

Vsem obćinskim uradom! Vsled ođloka ministerstva Poljeprivrede i Voda z dne 2. jan. 1025., št. 91/V. opozarjam naslov na priloženi razglas velikega župana mariborske oblasti o zatiranju škodljivcev in boleznih naših kulturnih rastlin ino zaščiti koristnih živali z meseca februarja E. br. 46/26. (Ur. list št. 27. iz l. 1925.) s pozivom, da razglasi obićajnim potom obćanom. V smislu zakonov z dne 10. decembra 1868. dež. zakonika št. 5. in z dne 9. januara 1882. dež. zakonika za bivšo Štajersko št. 10 kakor v smislu tu obstojećih zakonov je strogo paziti na to, da se tozadevni predpisi brezizjemno in toćno izpolnjujejo.

Srezki poglavar:
Lipovšek, s. r.

Novi svet.

Spisao: I. Sziklai.

Iz vogršćine prestavo Fr. Kolenc.

Skriti svet se je odpro pred dećkovimi očmi. Pravilćni svet, kak čudovita, svetla, blešćeća votlina, šteroj je vido do zdaj samo zvūnašnje skalnato z grlinami obrašćeno steno; toga pa ne, kakše velke kinće skriva v sebi ta soklovnata, siva skalnata stena.

A njegova pamet je bila še nezrela za to, da bi vse naednok leško zavžio. I tisto, ka se je morao vćiti i tisto, ka je čteo.

Slabo izprićevalo njemi je prineseo konec šolskoga leta.

Gohar ne prišeo k izpitom. Ka še, tūdi na to naj bi trošo. Zadosta, če iz male šume plaća tiste posebne potreše, štere je zavod računao zvūn pōdpore vstanove.

Namesto toga pa njemi je, gotovo na od ravnatela dobleno poroćilo, štero se po pravici ne moglo glasiti ugodno, jako karajoće pismo pisao. Na ravnatela ga je naslovo, ki bi ga tūdi inaći gorodpro.

V tom pismi se je Gohar sklicavao na dećkov gospodski stan. Njegovo sirmastvo ne dopūsti, da bi se slabo vćio. Što se tak vći, tisti se naj ne proba z očom zakrivati. Če bi tūdi zdaj bio bogat, te bi leško delao, ka šće; a kak sirmak bo samo tak shajao v gospodskom stani, če se bo vćio. Če pa se ne bo vćio, je prisiljen dati ga za meštra. Za to pa ne bi meo vōle, jeli; ar ga doma v gospodskoj familiji neso za to vzgajali, A če se ne poboljša,

itak na te načln leško osramoti celo gospodsko familijo. Ali se njemi bo to videlo?

Ravnateo je dao pismo Elemeri.

— Vidiš, sin, kakšo žalost delaš svojemi strici. Jaz znam, ar sem vido, da si pameten dećko. Če bi meo već dušne vesti, ne bi bio tak samosvoj in trdokoren, če bi poslušao svojega učitelja, bi postao dober dijak. A ka bo iz tebe tak?

Elemér je nekaj časa mućao.

Premišlavao je.

V glavi so njemi zablisknole ravnatelove reći, pa Gohárovo pismo.

Da dela žalost svojemi sorodniki? Kak neki ma on juš, njemi v oći metati, kakšo pravico ma, da bi izpitavao njegovo dušno vest? Ve je pa on razžalostio njeva. Njega i nedužno malo sestricu. Ki še niti cvet ne, nego popek. Z mrazom trdosrćnosti jiva je poparo nesmileno. Niti te ne meo pravoga srca za njeva, gda je še leško mislo, da mata velko bogastvo. Gda je zvedo, da nesta tak bogatija, kak je mislo, je z bridkostjov solio, z jecijom nama-kao krūh, ki sta ga dobivala po milošći. V nesmileni svet jiva je nagnao. Nikše zahvale njemi nesta dužniva. Sosedje ali tihinski ljudje bi ravno to napravili za njeva, ka so napravili Gohárovi, da so jiva namestili s pomoćjov dobrosrćnih ljudi. Samo da bi oni to vćinoli z bolšim srcom; ne zato, da bi se jiva rešili. I itak ga on vūpa z očinskim karanjom kregati, se njemi protiti?

Istina. Ne se je vćio vsega z ednakov marljivostjov. A zato ne, ar je spoznao, za kaj bi meo volo, pozvanje. Drugi mogoće misli, da si

ne zvolio gospodskoga stanja; duša pa njemi šepeće, da, če si zvolio delo, štero na njega čaka, gospod postane. Ne samo po imeni, nego istinsko. I ne istinetejšega gospodstva, kak tisto, štero si vstvari človek sam.

V oći njemi mećejo skrivoma i oćivestno, da ga žela po gospodivanji mantra. Pokaže njim, da se njegova duša toga straši najbolje. A gospod šće postati ednok. Istinski gospod. Šteri se ne bo imenivao za to s podpisom, nego je istinsko to.

— Gospod ravnateo, dopūstite — je pitao — da bom odkritosrćno govoro? Kak pōtteno čūtim i mislim.

Ravnatela je iznenado te moški glas i ne- navadna batrivnost. V prvom hipi je mogoće tūdi to meo za trdokornost, da dećkov mili, odkriti, zardećeli obraz, ki se je protivno vsakšemi krićastvi, ga je omajao v tom mišljenji; nekaj je v duši toga deteta, ka oćivestno nezagrñjenō šće govoriti.

— Govori, sin — je odgovoro. — Odkritosrćnost se mi vidi.

— Ja, meštrijo se šćem vćiti. Mehanik bi rad postao. Ne takši gospod, ki se samo z desetoga vći samo da bi izprićevalo dobo. Jaz se znam i se tūdi šćem vćiti, a tisto, do ka mam veselje. Ne me sram. Inaš šćem postati. Tūdi tam ne bōm navaden, veternjaški postopać. Vćio bom se. Oća je ponūcao svoje vercvo pri gospodskom pozvanji, jaz je šćem nazaj spraviti, povećkati s svojim delom. Tak je boža vola. Ka znam jaz, ali ga je ne zato vćela od mene boža previdnost, da bi na sebe vćtao in najšeo v sebi tisto zmoćnost, štero bi bolši po-

Vsem šolskim upraviteljstvom v vednost in s povabilom, da stremljenja velikega žnpana tudi potóm dodeljenih moči podpirajo. Otroke naj se pručí o važnosti zaštíte koristnih živali in pokončavanja škodljivcev, zlasti pa naj se jih nauči spoznavati dotične rastline in živali. Šol. vodstva naj neprehenoma zasledujejo pojav in razširjanje raznih škodljivcev ter njih vsakokratno pojav kakor silo nastopa takoj semkaj poročajo.

Srezki poglavar:
Lipovšek, s. r.

Sprejem slepih otrok v „Dom slepih“ v Zemunu. Uprava „Doma slepih“ v Zemunu sprejme takoj 30 slepih dečkov v starosti od 12 do 16 let, 10 slepih dečkov in deklic v starosti od 4 do 7 leta. Prošnje je vložiti pri ministrstvu za socijalno politiko, odsek za zaščiti o dece in mladeži v Beogradu. Prošnji je priložiti rojstni list, zdravniško spričevalo, da je otrok sicer zdrav in sposoben za poduk v obrti, potrdilo občine o premoženskih razmerah staršev ali sorodnikov in potrdilo o plačanem davku.

Srezki poglavar: Vz. Klančnik.

Ka bo pravo Szabadság?

„Narodni Dnevnik“ je prinesel v ednoj svojoj številki vsebino članka Puclovoga „Kmečkoga lista“. Članek govori o morebitnom združenju radičovcev i srbskih zemloradnikov. Pravi, da so se pogajanja že večkrat začnola, a zavolo Radičove politike neso mela uspehov. Ar pa so radičovci začnoli voditi drugo politiko o šteroj bomo še govorili — pripravljeni so najmre sklenoti s Pašičom sporazum — to združenje radičovcev i zemloradnikov mogoče i je veliko vüpanje, da tudi pride do njega.

Nas bi vse to navsezadnje jako malo zanimalo, če pri toj stvari ne bi prišla v račun tudi g. Pucelj s svojov samostojnov kmetskov strankov i pa g. Hartner s svojimi neodvisnimi malimi verti (Független kisgazda párt).

Volitve l. 1923. so se končale za Puclovo samostojno stranko jako slabo. Pri prvih volitvaj je dobila stranka 8 poslancov, pri teh drugih volitvaj (l. 1923.) pa je prišeo skoz samo Pucelj i tudi on samo po milosti, ne dobo najmre zadosta glasov. Vido je, da sam v Belgradi niti do reči ne pride. Zatö pa se je začno pogajati i je stopo v zemloradniški klub. I tak bo meo tudi on taö v pogajanjaj med radičovci i zemloradniki. Da pa želejo Puclovi samostojni kmetje v istini zvezo z Radičom, je pokazao tudi občni zbor, šteroga je mela „Samostojna kmetska stranka“ 3. maja v Ljubljani. Na töm občnom zbori sta se najmre združili samostojna stranka (SKS) i slovenska republikanska stranka (SRS). Znano pa je, da slovenska republikanska stranka ne nikaj drugo, kak podružnica Radičove stranke na Slovenskom. Kakšeteč teda vzememo stvar, vidimo, da si Pucelj i Radič segata v roko.

Če pa sta ta dva postanola prijatelja. se zna, da tudi g. Hartner ne faili. Zakaj ne? Ar je on kotriža Puclove samostojne stranke, kak smo

ložaj mogoče zatro v meni.

Ravnateo je samo debelo gledao.

Odked temle te modre misli eden odraščajöci dečko? Ka je mogoce vse čteti?

Izprobati ga mora. To je njegova dužnost. Če bi taki privolo, Bog zna, s čim bi ga obdužili. Mogoče tudi to, da njemi je bio v teher te razvajenö vzgojeni dečko, ne meo zadosta moči, da bi ga omehčao, kak njemi dužnost velevala, nego se je trüdo, da bi se ga rešo, sam ga nagovarjao, naj ide za rokodelca.

Najprle je pozvedo, kakše knige je nalofrao; ar te misli ne mogoce zajemati iz svoje düse.

Elemér je brez vsakšega obtavlanja našteo, kakše knige je dobo iz prijaznosti vürarskoga detiča.

Vse to so bile mrzle znanstvene knige. ništerna ne modruvala. Včile so mehaniko, električnost, pojavlanje naravnih sil, ponücanje teh; a ne toga, da samo po njih lahko postane što clovek, ne to, da bi se što odtüjo od svojega pokolenja, navad, vzgoje, od drugoga, ka je potrebno znati.

Zdaj je s čisto inačičimi očmi gledao ravnateo dečka.

V tom se je istinsko dremajoča zmožnost genola. Na svetlo šče priti. Mali Franklin se skriva v tom dečkeci.

Greh bi bio zatreti njegovö pozvanje.

B g čuval, da bi šteo zadüšiti njegovo nagnenje. Ravno to je falinga, da vnogi ščejo biti vučeni ljudje. Drugi narodi so že davno spoznali, da življenje ra samo edno pravo diplomö: delo. Tisto, štero vsakši na glas svoje düše opravla. (Dale.)

že to poročali v ednoj številki Novin. Radič, Pucelj, Hartner bodo teda vküp vozili.

Ka bo pravo k tomí Szabadság? Znano je najmre, s kakšov srditostjov se je bojuvao proti Radiči pred volitvami i tudi po volitvaj neravno prelepo pisao o njem i njegovoj stranki. V 5. šte. (1 febr.) je pod naslovom: „Kanasje i mastni hrvacki birkašje“, zapisao: „Kandidat Radičove stranke za Prekmurje je nekši medžimurski kanas. — No na telko ponižati Prekmurje, za takše politične tikvaše nas meti — to istinsko ne lepo.“

Ali bo Szabadság tudi nadale tak pisao? Žmetno bi vervali. Ar bi bilo to nedosledno, da bi napadao stranko, s šterov je združen g. Hartner, če tudi za zdaj samo še posredno potöm združitve Puclove stranke s slovenskov republikanskov strankov. Če bo on mučao, bomo pa mi pisali. Če ne bilo lepo, da nam je Radič kanasa postavo za poslanca, je še vnogo menje lepo, da je g. Hartner pozabo na svoj program, s šterim je šo v volitve i je pristopo k Puclovoj stranki, potöm te pa prišeo v zvezo z Radičom.

Ali ne bo lepo, da postane s tem prijateo tistoga kanasa, šteroga je njegov list — Szabadság — napadao?

Tajništvo Slovenske ljudske stranke v Murskoj Soboti

je odprto i deluje med tednom vsakši den od 8.—12 vöri predpoldnom i od 2.—5. (14.—17.) vöre popoldnevi. Tajništvo je blüzi železniške postaje poleg špitala. Pripadniki Slov. ljudske stranke so pozvani, da se radi obračajo do tajništva v vseh zadevaj, gda si sami ne znajo dati tanača ali si nemrejo pomagati. Tajnik Horvat ma naročilo, da je v tajništvu vsakši den od 8.—12. vöre dopoldne i od 2.—5. vöre popoldnevi i da ljudstvi pomaga s pojasnili, tanačom i posredüvanjom pri vseh uradaj.

Domača politika.

Delo v odsekaj. — Anketni odbor za verificiranje Radičovih poslancov vrši delo v Zagrebi. — Odbor za stanovanjski zakon je svoje delo v glavnom končao. Opozicija je ostro nastopala proti načrti toga zakona i stavila razne predloge. Večina pa je vse to odbila. Z većinöv je držao tudi slovenski demokrat dr. Pivko i je glasaö tudi za tiste člene zakona, šteri so Sloveniji v škodo Poslanec S. L. S. je podaö veö predlogov, šteri bi zakon popravili i ga izpopunili, a so bili vsi njegovi predlogi odbiti. — *Tiskovini zakon* je tudi pod strehov. Naš poslanec g. Smodej je meo nekolko sreče i dosegnö, da so se neštetni členi na njegov predlog spremenili. Vsega pa ne mogoce dosegnoti.

Svetovna politika.

Amerikanski opomin evropskim narodom. V Londoni je meo amerikanski poslanik govor. Med drugim je pravo: „Amerika pozna pitanja, štera pretresajo Evropo po vojni. Lastna skušnja vči Ameriko, da trbe Europi pomagati, a le pod pogojom, da so čaši vničevalnih metod (naštinov) i vničevalne politike za vsigdar minoli. Na to pitanje morejo odgovoriti samo narodi Evrope. Če se glasi odgovor „mir“, polom sme biti Evropa osvedočena, da bo Amerika pomagala do zadnje meje. Če pa bo odgovor: nesigurnost i zapletlaji, potöm je pričaküvati, da bo vsakša pomoč vstavljena. Amerika nema prav nikšega interesa (haska), dopuščati kakša predposojila i pomagala bo samo tistim, ki si sami pomagajo. Žele pa Amerika, da bo kem prle dosežen istinski mir i ne mir, ki sloni ra sili.“

Fr. Kolenc:

Prosvetni tečaj.

9. Kmečka izobrazba.

VI.

Pitali smo se, ka je tomi vzrok, da večeri v kmečkih hišaj povečini neso veö takši, kak so bill prle. Ka naj na to pitanje odgovorimo? Gde naj iščemo vzrok, ali če je vzrokov veö, gde je glavni vzrok? Ga ne bo žmetno najti, ar se očivestno kaže v dnešnjih razmeraj kmečkoga stanja.

Kakše opravilo ma kmet? — Zaran vstane, gda se še sunce skrivle za gorami i mogoče le njegovi traki kažejo smer i prostor, gde se pokaže. Sunce za navadno najde že na travniki ali na poli pogloblenoga v svoje delo, naj že bo to kakše šteč. Gda se prikaže sunce, te on že švica. Njegovo delo pa ne trpi samo pol vütre, edno, dve ali tri vütre, niti ne samo pet ali osem vür, nego se vleče od hladne jütranje zare, gda se še biserne rosne kaplice lesketajö na travi i listji, skoze opoldansko vročino, gda stoji sunce na najvišjoj točki i pošila naravnost

žgoče žarke, kak da bi štelö pregnati zemelske sine, šteri si briše vroče kaple znoja, do večernoga mraka, gda se je sunce že skrilo, kak da bi bilo od duge poti po dnevi trüdnö i si želelo nočnoga počitka. Sunce najde cloveka v naravi i ga tudi püsti v naravi pri deli. Komaj kesno v noč zapüsti svoje delo i se vrača domo, da si odehne i zbere nove moči.

Kmečko delo pa ne trpi samo eden den. Vsi dnevi v tedni so si podobni i skoro bi lahko pravili, da kmet v ponedek zajtra začne delati, v sötoto večer pa delo konča. Ali je potöm čüdnö, da je čas, gda ne biö na deli, prebio doma v družbi svoje dece?

Že zadnjič sem omemo, kak slikajo kmečke povesti večer v kmečkoj družini. Ravno te povesti pa nam tudi opisüjejo, kak je preživo kmečki clovek nedele i svetešnje dni. Da je vse šlo k božoj službi: staro i mlado, moški i ženske, ne trbe posebi povdarjati. To pa je trpelo samo predpoldnom. Ka pa je delala kmečka družma popöldne? Vse kötrige so se zbrale pod drevom, ki je stalö pred hišov. Včasi so prišle ta tudi snsedne družine, a ne samo oča ali samo mati, nego vsi, mati je nesla s seov v naročaj celo najmenše dete. I pod drevom se je začno družinski razgovor. Vödilno reč so meli navadno starejši. Oglaso se je dedek, ki je že osiveo od križov i težav, štere je morao nositi i pretrpeti v dugih letaj svojega življenja. Vsi so obmuknoli, gda je odpro svojä vüsta. S kakšim občüduvanjom so ga poslušali, če je govorio o tistih junaških časaj slovenske zgodovine, gda so kmetje z motikami, sekirami kosani šli nad brezverskoga Törka i so tak branili svoj dom, gde je tekla njüva zibelka i zibelka njüve dece, svojo vero, štero so meli za najveksi dar boži i bi bili pripravleni prle vmreti, kak jö zatajiti, ali pa jo omadežüvati z nespodobnim življenjom. Dedek je pripovedüvao, so ga verno poslüčali, tü i tam je šteri tudi globoko zdehno, gda je čüo, kelko so morali sirmaški kmetje trepati v vojskah s Törki, sunce pa se je medtem vsigdar bole i bole nagibalo, nazadnje se skrilo i den počitka je mino. Ali ne bila to prisrčna slika? Prava podoba kmečke priprostosti. To je bila zabava, ki ne davala samo praznoga veselja, nego tudi navuk. Pri pripovedavanji o velikih bojaj za verö, za družino, za domače ognjišče, prijazno kmečko hišico, se je vzbüjalo v srcaj poslüšalcov spoštüvanje do tistih, ki so telko trpeli i vroča lübezen do domače grüde, štera je telkokrat bila prepojena s krvjov junaških prednikov i do rodnoga doma, šteri je bio sközi stoletja v ne-nevarnosti, da ga krivoverski sovražnik vniči, zažge.

Svet pa se je razvijao — i se še razvijao — i te razvoj je dostokrat škodljivo uplivao na kmečke razmere. Priproste navade, prisrčni razgovori po nedelaj i svetkaj so postajali vsigdar redkejši, nazadnje pa so se nehali. Dom ne meo veö tiste privlačne moči — i je posebno tudi zdaj nema — da bi obdržao kmečkoga cloveka doma. Stare navade so zgübile svojo prejšnjo vrednost, zanimanje za domače pogövore se je ohladilo i tak je dom postao nekak mrtev — brez prave živahnosti. I to pa je melo za posledico, da je postao kmečkomi clovek dugi čas. Ne si je znao kaj začnoti. Ka čüda teda, če si je ne našeo doma mesta i je šo iskat razvedrilo! A kam ga je šo iskat? Mladina se je začnola potepati, starejši pa so poiskali zabavo v krčmaj. Niti prvo, niti drugo primerno. Vnogo se lahko greši v prvom slučaji, skoro veö pa še v drugom.

Vzrok vsega toga pa je, ar dom kmečkomi clovek ne veö to, ka njemi je bio prle. Lübezen do domačega praga je preminola. Na hišo ljudje veö ne gledajo kak na toplo gnezdicö, v šteroj so zaglednoli oprvim te svet i v šteroj so preživeli svoja detinska leta, nego jo majo samo za zavetje pred zimov, dežjom, za kraj, gde naslonijo svojo glavo k načnomi počitki. Hiša je teda clovek samo nekaj takšega, ka njemi hasnüje. — Da varaški ljudje — fabriški delavci — nemajo nekakše tople lübezni do svojih bivališč ne čüdnö, ar so v njih samo začasno. Kmečki clovek pa se v tom pogledi ne sme po njih ravnati, ar je njegova hišica njegov rojstni dom, verna tovarišiča skoz celo življenje i ona njemi bo tudi smrtna posteo. (Dale.)

V Gornjem mirišči se oda

1¹/₂ plüga njive i bereka.

Hotižanci i Polancarje, pozvedite pri JANKO HORVAT, pisarna dr. Némethy v DOL. LENDAVI.

Zanimivosti.

Tolstoj i stražnik. Ednok je šo — kak se pripoveduje — Tolstoj (slaven ruski pisateo) po moskovski vulici i je videl pred seov vnožico ljudji, zbrano okoli nekšega stražnika. Te je tirao pred seov pijanca i ne bio preveč prijazen z njim. Tolstoj je nekaj časa gledao, potom pa je stopo k stražniki i njemi pravo: „Ali znaš čteti?“

„Znam“, je odgovoro stražnik.

„Dobro! Iди domo i čti zapoved, ki ti pravi: Lübi svojega bližnjega kak samoga sebe!“

Stražnik je začeti začudeno gledao, potom pa je pitao: „Ali pa znaš ti čteti?“

„Gotovo znam.“

„Ali maš doma kakšo knjigo o navodilaj za stražnike?“

„Je nemam.“

„No potom jo pa küpi i čti, ka pravi paragraf 18 o našoj nalogi gledoč na pijance!“ je mirno odgovoro i šo dale z areterancem.

Voltaire je srečao duhovnika z najsvetejšim. Znan je bio kak brezverec, čeravno nigdar ne Boga tajio. Odkrio se je, gda je neseo duhovnik Najsvetejše mimo. „Ali sta se sprijaznila z Bogom?“, njemi je pravo znanec. „Ja, pozdraviva se, a se ne razgovarjava.“ Glöbokipomen toga odgovora je vera v Boga.

Za smeh.

Prežmetno pismo. Poštni uradnik kmeti: „Pismo je prežmetno, morate prilöžiti še eden šttemplin!“ — Kmet: „Potom pa bo še bole žmetno!“

Iz šole: Katehet: „No Peterček, kak dugö sta bila Adam i Eva v paradichomi?“ — Peterček: „Da so bila jabuka zrela.“

Prav je povedao. Pri nekšem bitji je Jüri iz Bablega sela izbio Miški iz zelene jame edno oko. Po ednom leti sta se srečala.

— „Miška“, pita Jüri, „ali si še kaj čemerren?“

— „E ka bi tisto,“ odgovori Miška, „sem že pozabo; a povem ti, če se mi pravo izbiješ, te več nigdar ne pogledam.“

Gospodarstvo.

Piše: Izidor Horvat, učitelj.

Živinoreja.

Pitanje krme za živino.

Pri nas se ljudje, skoro vsi brez izjeme, bavijo s polodelstvom i s tem v zvezi z živinorejov. Iz tevi dve najvažnejšivi panogi narodnoga gospodarstva se naš kmet vzdržuje. To so viri, iz šterih dobimo v prvij vrsti hrano, da se preživljamo i v drugij vrsti, da si opravimo toliko penez, da se oblečemo, da küpimo vse, ka nam je pri hiši i gospodarstvi potrebno. Iz obdelovanja polja, torej iz polodelstva radi raznih vzrokov i neprilik dobimo samo toliko, da se lahko preživimo, če ešče nam toliko zraste. Zato je važnejša za nas živinoreja. Vsaki najmenjši posestnik ma edno, dve ali več živini, s šterimi si v prvij vrsti obdelavle zemljico, a v drugij vrsti, da kaj oda i to njemi je edini vir njegovih dohodkov, da pride do penez. Ka je pa živinoreja tak važna za nas, bomo tü sküšali razpravljati v vseh činitelih, šteri pridejo v poštevnanje pri našoj živinoreji.

Travniki. Zdi se mi neobhodno potrebno, da najprle gučim od travnikov. Zadnje čase, par let se, je postala kriza tüdi v pitanji: gde dobiti seno ali v občje krmo? Neštetni možje pravijo, da so inda jako lahko spravili i to dosta krme. Krma je bila falo i poleg toga je vsakši lahko držao punö štalo marhe. Dnesden pa je to ne mogoče; vsigdar je menje i menje krme. I za istino. Čütimo i opazujemo vsakše letö večke pomenkanje krme. Ako dobro pogledamo, bomo videli, da so vzroki tomi sledeči: 1. naraslo je število živine v zadnjih letah. 2. Negda, se je sejalo več detelice i tak bilo več krme, zdaj se pa njive porabijo za drugo saditev i sejatev. 3. Mnogo gospodarov je svoje travnike zasadilo z drevjom — češ — drva mi trbe ešče najbole i 4. naši travniki so vsigdar slabši i slabši. Sküšnje i opazovanja nam kažejo, da so to vzroki pomenjkanja krme, posebno pa zadnjiva dva. Eden i drugi pravi: senožat je močvarna, ne vala nikaj, raj jo zasadam, bom bar meo drva. Da je to ravnanje nespametno, ne trbe menda ešče posebe povdarjati. Travniki preminjavlejo i nastajajo pravi logovje. Le poglejmo okrog i vidili bomo, da so namesto travnikov zrasli logovje. I ravno to je velika falinga, dobrih i sploh travnikov mamö itak premalo pa ešče te uničimo sami pa se potli ešče čüdimo, da nega krme?

Pri nas šo travniki, senožati, slabi, ar je svet nizek i tak rasti po teh travnikih slaba trava, štera nam da takzvano kisilo seno. Te

senožati so ob rekah (Müra, Lendava itd.) štere navadno ob časi košnje naraščajo i poblatijo travo, ali pa tüdi seno odnesejo. Kelikokrat se je že zgodilo, da so ne kosili ne stare trave ne otave, ar je bilo vse blatno. To je kak pa naravna sila, povodenj, proti šteroj se nemremo jako braniti. Goste povodnji i pa že lega kraja pa napravljajo naše travnike slabe. Vse je drično i tü raste samo redka i slaba trava, k večjemi kakši püsti šar. I s tov krmov potli naj hranimo svojo živino?

Koliko si moremo, pomagajmo si sami. S pametnim delom z malo vekšim trüdom si lahko zboljšamo travnike, da bomo na maloj senožati dobili dosta i dobro seno. V destih mestih so začnoli z naprednim gospodarstvom z modernim načinom obdelavanja zemlje i uspehi so

kak najlepši. Sila i potreba bo prisilila lüdi našega živinorejca, da bo začno gledati, kak bo dobo več i bolšo krmo. V to svrho bo pa trebelö pouka, obsežnoga gosgodarskoga pouka. Treba bo znati umetno gosgodariti i to se navčimo potom raznih gosgodarskih knjig i podobnoga i tüdi škola bo morala pelagati večko pazljivost na gosgodarski pouk. (Dale.)

Žito. Cene žiti se vzd'gavljajo, ar so že tüdi kmetje začnoli küpivati zrnje ali malo. Pšenica košta na borzi v Novom Sadi kg. po 470 Din. Kukorica notira q 195—97.

Novi 5 dinarski bankovci. Narodna Banka v kratkom izda nove bankovce po 5 Din. **Loge** grofa Esterhazyja kak pišejo listu je küpila velka tvrdka Hügo Stinnes.

Hranilnica i posojilnica v Črensovcih

r. z. z n. z. uraduje vsako nedelo ino svetek.

Obrestuje hranilne vloge (navadne) po 8%; vezane vloge proti šest mesečnoj odpovedi pod 5000 Din po 9%, vezane vloge od 5000 Din navíše pa po 9½%.

Vlog stanje je že nad dva milijona.

Kmetski penezi se naj vložijo v kmetske hranilnice i naj služijo v hasek našemi kmetskomi lüdstvi. Zavüpacjte nam peneze, za štere dobro stojijo naši kmetje z vsov svojov vrednostjov, ka večim sirotam je lejko posodimo na fal interes.

Podpirajte Novine!

Delo povekšanja hotiške kapele bo dne 21. maja (na Vnebohodenje Kristušovo) odvečara ob 3. vöri na licitaciji vödano v Hotizi. Več se zvedi pri g. kaplani istotam.

Cigö (črep) iz Sv. Križa

se dobi za glihne peneze pri **Brata Brumen v Mur. Soboti**, ki mata zalogo krijevske tovarne. Tüdi mata **Singer** mašine za vsefele šivanje; dobijo se lahko na rate 2 leti. — Nadale velka zbira vsefele čevljev (punčule) za gospe, gospode, deco; sandale, gamaše, galoše itd. **Velika zaloga manufakture** (platna, druka, oksorda, cefira, vunata, štofa, cajga, postelina, sploh vse za obleč itd.) Cene celo zmžane, postrežba najbogša.

Najbolši trboveljski ciment, zagorsko vapno, bukova drva, kovački premog, deske vseh vrst, late, štaflini,

vsigdar staona zaloga, te najfalejše pri **J. Lavrenčić & drug** Sveti Križ pri Lotmerke (poleg cerkve)

Proda se posestvo

radi starosti 26 oralov veliko na lepom prostori lezece. Hiša i gospodarska poslopja zidana i krita z opekov. Isto je odadeno 20 minut od železniške postaje Verzej i Bučecovec. Proda se živi i mrtvi inventar.

Naslov pove **UPRAVNIŠTVO**

Slovenska Banka d. d.

podružnica DOLNJA LENDAVA

plača najbolje dolarje in zlate peneze.

Ovlaščena banka za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja in prevzema bančne garancije.

Samostalno prekmursko katoličansko podporno društvo sv. Križ Chicago Ill:

je najboše društvo za prekmurske Slovence v Chicagi. Kotrige društva postanajo lahko kat. Slovenci, moški od 16. do 50. leta, ženske od 16. do 45. leta starosti. Kotrige plačajo ednok pristopnino 1 Dol. i mesečno 1 Dol. i zato dobi vsakša betežna kotriga prvij 6 mesecov 1 Dol. podpore za vsaki den, nadalnje 3 mesece pa 50 centov na den. Če je kotriga ešče duže betežna, zvoli se njoj podpora na mesečnoj seji. Za smrtino plača društvo zdaj 350 Dol., kda bo pa več kak 200 kotrig, pa 500 Dolarov. Gotovščine ma društvo 5000 Dol. kotrig 170. Želimo, ka bi bilo skoro 200 kotrig. Društvo skrbi za lepi sprevod i cerkveni pokop i bo pomagalo pri deli za prekmursko slovensko faro v Chicagi i priporoča vsem kotrigam, da si naročijo prekmursko glasilo „Novine“ v šterij objavlja društvo svoje oglase. Novine se naročijo pri Klekl Jožefi, vp. pleb. v Črensovcih, Prekmurje, Jugoslavija i se dobijo tüdi pri društvu. Društvene seje se vršijo vsako drugo nedelo v meseci ob 3. vöri na numeru 1804. So Racine Avenue, Chicago Ill. Opominamo vse prekmurske Slovence, ki so ešče nej ali so že v kakšem društvu, naj pristopajo k tomi lepomi društvu, štero pomaga kotrigam v potreba. Odbor za letö 1925:

Predsednik Martin Kelenc, podpredsednik Mihal Grüškovnjak, tajnik Štefan Hožjan, podtajnik Martin Horvat, blagajnik Štefan Jakšič, paziteo betežnih Mihal Gjörök, nadzorni predsednik Štefan Gjura, računovoditelja Štefan Ritlop i Naci Markoja, paziteo društva Anton Markoja, vratar Jožef Trajbar.

Naročnina ino oglasi se sprejmejo za „Novine“ pri **ERDÖŠY BARNABAŠ**, trgovci z papiirom i igračami v Murskoj Soboti št. 180. poleg rim. kath. cerkvi ino pošte.